

θὰ εὐφρῆς θησαυρούς, ἢ συντρίμματα τοῦ μαργαρώδους ψηφιδωτοῦ τοῦ Καίρου, ἢ ἐπιχρυσούς ἐπιγραφάς καὶ ἀραβουργήματα, ἢ λείψανα τῆς ἀρχαίας χρωματιστῆς ὕαλου τῆς μεταβαλλούσης βαφῆν ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν. Τὸ κάλλιστον δὲ πάντων, ἐνίοτε εὐρίσκεις χῶρον ἀνοικτὸν εἰς τὸ στερέωμα, μετὰ κρήνης ἐν τῷ κέντρῳ, ὅλα περικυκλωμένα μὲ ἀψίδας ἐκ μαρμαρίνων κίονων κεκοσμημένας μὲ κρεμαστὰς λυχνίας, (ἢ μᾶλλον μὲ τὰς ὀρειχαλκίνας ἀλύσεις αἰτίνες ἔφερον ποτε τὰς λυχνίας), καὶ μετ' ἐξηρητημένων ὧων στρουθοκαμήλου, ἐμβλημάτων τῆς εὐτυχίας.

[Ἐπεται συνέχεια]

A. Π.

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Μοῦ γράφεις πῶς εἶνε γεμᾶτο τὸ κεφάλι σου μ' αὐτὰ τοῦ διάβασες γιὰ τὸν Ταιν. Θυμᾶς' ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια μιὰ νύχτα τοῦ τὴν περάσαμε μὲ τὴν Ἱστορία του τῆς Ἀγγλικῆς Φιλολογίας; Μελετούσαμε τὸ κεφάλαιο τοῦ Βύρωνος' κι ὅταν ἐφτάσαμεν ἐκεῖ ποῦ λέει: «Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐστάθηκε τόσο μεγάλος ποιητὴς μὲ τόσο στενὴ φαντασία», σὰ νὰ ξαφνίστηκες κομμάτι' σὰ νὰ μὴ τὴν περιμένες τέτοιαν ἀντίθεσι' κι ὅμως πόσο πιστὰ τὸν ζωγραφίζει αὐτή! Θυμᾶσαι τί σοῦ ἔλεγα τότε: μπορεῖς νὰ μοῦ εἴπῃς τί εἶνε τάχα ὠραιότερο; νὰ διαβάξῃς ἓνα ποίημα τοῦ Βύρωνος ἢ ἓνα κεφάλαιο τοῦ Ταιν γιὰ τὸ Βύρωνα; Ἄπο μέρους μου δυσκολεύομαι νὰ διαλέξω' γιατί κ' ἓνας μεγάλος κριτικὸς εἶνε σὰν ἓνας μεγάλος ποιητὴς' αὐτὸς πλάττει κ' ἐκεῖνος ξαναπλάττει δευτέρη φορὰ τὰ πλάσματα τοῦ ποιητοῦ. Κι ἀκόμα μοῦ γράφεις πῶς ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ ποῦ εἶδες, ἓνα δὲ μπορεῖς νὰ βγάλῃς ἀπὸ τὸ νοῦ σου: πῶς βρέθησαν φιλόσοφοι νὰ τὸν ἀπορρίψουν ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις καὶ νὰ μὴ τὸν κρίνουν ἄξιο νὰ διδάξῃ τὴν φιλοσοφίαν! καὶ πῶς ἓνας ἀπὸ αὐτούς, ψυχολόγος μάλιστα τρανός, ἔκρινε τὸ πρῶτο βιβλίον ποῦ ἔγραψε, τὸ βιβλίον περὶ Λαφονταίν, μὲ τέτοια λόγια: «Αὐτὸς ποῦ τὸ ἔγραψεν εἶν' ἓνας ἀνόητος!» Καὶ εἶδες πῶς ὁ ψυχολόγος τὰ εἶπεν αὐτὰ μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνεια καὶ εἶπες μὲ τὸ νοῦ σου: Πῶς εἶνε δυνατόν ἓνας σοφὸς ψυχολόγος νάχη τόσον ἄσοφον ψυχὴν; Δὲν πρέπει νὰ παραξευενέσαι γι' αὐτό. Θαρρῶ πῶς ὁ καυμένος αὐτὸς εἶνε πολὺ λιγώτερο ἔνοχος παρ' ὅσο δείχνει' δὲν ξέρω πῶς μοῦ φαίνεται αὐτὸ τὸ εἶνε ἓνας ἀνόητος σὰν κραυγὴ κινδύνου σὰν ξεφωνητὸ ἀνθρώπου ποῦ θίλει νὰ τινάξῃ ἀπὸ πάνω του ἓναν κακὸν ἐφιάλτη. «Πόλεμος πατὴρ πάντων» εἶπεν ὁ Ἡράκλειτος' ἓνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἄγριους εἶνε ὁ πόλεμος ποῦ γίνεται 'ς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν' αὐτὲς γιὰ νὰ σταθοῦν αἰματοκυλίζονται ἀναμεταξύ τους ἀλύπητα' ἐκεῖνες γιὰ νὰ ζήσουν τρέφονται μὲ τὴν ζωὴ τῶν ἄλλων ποῦ πεθαίνουν. Ὁ Ταιν γεννήθηκε, νέος, γιὰ νὰ χτυπήσῃ κατακέφαλα τοὺς παλιούς' ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔργο του φάνηκε τί διαθέσεις εἶχεν' ὁ Ἡράκλειτος καὶ μέσ' στὴν κοῦνια του δράκοντες ἔπιγε' Τὸ παλιωμένο κεφάλι τοῦ ψυχολόγου πῶς νὰ μὴ ἀνακατωθῇ, πῶς νὰ μὴ θυμῶσῃ, πῶς νὰ μὴ μεταχειρισθῇ τὸ νέο φιλόσοφο σὰν ἐχθρόν, σὰν ἀνθρώπο δηλαδὴ ὅπως διόλου διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν; πῶς νὰ μὴ τὸν εἴπῃ, μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνειαν, ἀνόητος;

Δὲν εἶνε μιὰ, δὲν εἶνε δύο ποῦ ξακουσμένοι συγγραφεῖς ἀδιοῦνται σὲ βαθμὸν ἀπίστευτον ἀπὸ ἄλλους, καὶ μάλι-

στα καμμιά φορὰ σὰν κι αὐτοὺς ξακουσμένους. Ἔχουμε χίλια τέτοια παραδείγματα' ἀπὸ τὸν Ἀριστοφάνη ποῦ καστιγώνει ἀλύπητα τὸν Εὐριπίδην ὡς τὸ δικό μας τὸ Βερναρδάκη ποῦ γράφει γιὰ τὸ Βαλαωρίτη: «Αὐτὸς κάθε ἄλλο εἶνε παρὰ ποιητῆς!» Αὐτὰ δὲν εἶνε τύφλες, δὲν εἶνε κρίσεις' εἶνε ἀντιπάθειες τοῦ θηριωδεστέρου εἶδους' εἶνε οἱ λεγόμενες φιλολογικῆς ἀντιπάθειες. Τύφλα εἶνε καὶ ἄλλο: νὰ κρίνῃς τάχα τὰ ἔργα, καὶ μυροῦδιὰ νὰ μὴν παίρῃς ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ νὰ μιλήσῃς γιὰ κείνη ὁ ἑαυτοπάθεια καὶ προστατευτικὸς. Ἔτσι ὅταν ἔβγαλεν ὁ Λαμαρτίνος τὰς πρῶτες του «Μελέτες» ὁ κριτικὸς τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», δὲ θυμοῦμαι τ' ὄνομά του, ἀντὶ νὰ προσυνησῇ τὸ νέο θεό, τὸν ἐσυμβούλευσεν: «Ἄς καλλιεργήσῃ τὴν ποιήσῃ, γιατί τέτοια ἀπαρχὴ προοιωνίζεται ἐξ ἀρχαίως». Κι ἀφοῦ ἔβγαλεν ὁ Σολωμὸς τὸν «Τυμνο τῆς Ἐλευθερίας» καὶ τὸ «Ἀέμπρο», ἔγραψε γι' αὐτὸν ὁ Σουτσοῦ: «Ὁ νέος αὐτὸς ἔχει λαμπρὴ φαντασία, μὲ ὅλας τὰς ἀναριθμήτους ἐλλείψεις τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἔνθου τοῦ ἀσχημίζον ὅλα του τὰ ποιήματα' καὶ τὸν παρακινῶσε στὸ τέλος ν' ἀφήσῃ «τὸ dolce far niente, τὸν ἀργὸ βίον»... διὰ νὰ διορθώσῃ βέβαια τὰς ἀναριθμήτους ἐλλείψεις ποῦ τοῦ εὕρισκε!

Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ.

Ἡ ΖΩΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ

Εἰς μίαν ὁδὸν τῆς Πλάκας, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα — ὡς λέγει καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Δὸν Κιχώτου περὶ τοῦ χωρίου, εἰς τὸ ὅποιον εἶχε φυλακισθῇ, — ὀλίγον κοπιᾶζω νὰ ἐνθυμηθῶ, διότι κατόκησα ἄλλοτε εἰς αὐτὴν ἐπὶ πενταετίαν, ὑπάρχει πολλὴ πληθῆς, ἔχι ὀλίγος κοινορτός, στενὰ πεζοδρομία καὶ τὸ μικρὸν μαγαζεῖον ἐνδὸς ἑβραίου κολλητοῦ ἀγγεῖων σπασμένων καὶ διορθωτοῦ χλασμένων χειρομύλων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν μηχανῶν. Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ ἑβραῖος αὐτός, Ραφαήλ Μοσενέχ, ἢ κατ' ἄλλους Μονσυπὲρ ὀνομαζόμενος, ἐδέχθη νὰ κολλησῇ μίαν κοῦκλαν, μὲ μαύρους μεγάλους ὀφθαλμούς, οἱ ὅποιοι τὸν ἔδλεπαν ἀτενῶς καὶ ἀθῶως, ἐν ᾧ ἔθεράπευε τὸ τρομερὸν τραῦμα τῆς κεφαλῆς τῆς, χωρὶς ποτὲ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀνθρώπος ὅτι ὅλον ἐκεῖνο τὸ κακὸν εἰς τὴν ἰδικήν του κεφαλὴν θὰ ἐξέσπα. Καὶ ἀφοῦ τὴν ἐπιδιώρθωσε μὲ ὅλην τὴν εὐσυνείδησιν, ἢ ὅποια εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ εἰς στήθην κολλητοῦ καὶ μάλιστα ἑβραίου, ὁ Ραφαήλ Μοσενέχ ἢ Μονσυπὲρ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν μικρὰν ὑλόφρακτον προθήκην τοῦ μαγαζεῖου, ὡς δείγμα τῆς τέχνης του, ἕως οὔ ἤθελον ἔλθῃ νὰ τὴν ζητήσουν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν παλαιῶν καὶ ἀμόρφων ἐκείνωνπραγμάτων, ἔλαμψεν οὕτω ἡ ροδόλευκος μορφὴ τῆς κοῦκλας, καὶ οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοὶ τῆς ἠτένιζαν ἀτενῶς καὶ ἀθῶως τοὺς διαβάτας, οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ θέλουν ἔστρεψαν τότε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀδιάφορον προθήκην καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὸ ἐδούθησαν εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος τοῦ μαγαζεῖου, ὅπου ἐφαίνετο τὸ μαῦρον στρογγυλὸν γένειον, τὸ κόκκινον φέσι καὶ ἡ μεγάλη μύτη τοῦ ἑβραίου, κῦπτοντος ἐπὶ συντριμμάτων ἀγγεῖου ἐκ πορσελάνης τὰ ὅποια προσεπάθει νὰ συναρμολογήσῃ. Προπάντων, ἐννοεῖται, τὰ παιδιὰ ἐξέβαλλον ἐπιφωνήματα ἐκπλήξεως ὅταν διερχόμενα ἀντίκρουζαν τὸ γελαστὸν πρόσωπον τῆς κοῦκλας ἀπροσδοκῆτως καὶ ἐσταμάτων ἐκεῖ νὰ τὴν θαυμάσουν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ μετὰ